

I. Ὕμνοι του Πάθους και της Ανάστασης

1. **Θεὸς Κύριος ... συστήσασθε ἑορτὴν - Ἔθνη, ἵνα τί ἐφρνάξατε**, εκλογές από τη 9^η ωδή του Κανόνος, και **Ἐξέλθετε ἔθνη**, στιχηρό ιδιόμελο των Αἰώνων του Ὁρθρου της Κυριακῆς των Βαΐων (ἡχος δ' "λέγετος")
2. **Ἀλληλούϊα - Ἴδού ὁ Νυμφίος**, απολυτίκιον της ακολουθίας του Νυμφίου (ἡχος πλ. δ' τριφώνος)
3. **Ἐφριξε παίδων εὐαγῶν - Ψυχαῖς καθαραῖς**, ειρμοὶ των κανόνων της Μ. Δευτέρας και Μ. Τετάρτης ἀντίστοιχα (ἡχος β') και **Τὸν νυμφῶνά σου βλέπω**, εξαποστειλᾶριο της ακολουθίας του Νυμφίου (ἡχος γ').
4. **Πᾶσα Πνοή - Ἐρχόμενος ὁ Κύριος**, στιχηρό ιδιόμελο των Αἰώνων του Ὁρθρου της Μ. Δευτέρας (ἡχος α')
5. **Κατευθυνθήτω** ἀπὸ τη Θ. Λειτουργία των Προηγιασμένων (ἡχος πλ. β')
6. **Δόξα Πατρὶ - Ἐξέδυσάν με - Καὶ νῦν - Τὸν νῶτόν μου ἔδωκα**, δοξαστικό των Αἰώνων της Ακολουθίας των Παθῶν (ἡχος πλ. β')
7. **Τὸν τάφον σου Σωτήρ**, ἀνάστασιμο κάθισμα του Επιταφίου Θρήνου (ἡχος α' χρωματικός)
8. Εγκώμια του Επιταφίου: **Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ - Ἀξιὸν ἐστι** (ἡχος πλ. α'), **Αἱ γενεαὶ πᾶσαι - Ἐρραναγ τὸν τάφον** (ἡχος γ') και **Ὅτε κατήλθες**, ἀναστάσιμο απολυτίκιο (ἡχος β')
9. **Κύριε ἐκέκραξα - Κατευθυνθήτω** (ἡχος πλ. α') ἀπὸ τη Θ. Λειτουργία των Προηγιασμένων
10. **Δεῦτε λάβετε φῶς** (ἡχος πλ. α') - **Τὴν Ἀνάστασίν Σου** (ἡχος β') - **Εὐαγγέλιο τῆς Ἀναστάσεως** (ἐκ τοῦ κατὰ Μάρκον, ιστ' 1-8) - **Χριστὸς Ἀνέστη** (ἡχος πλ. α') - **Ἀναστάσεως ἡμέρα - Καθαρθῶμεν τὰς αἰσθήσεις** (ἡχος α'), ἀπὸ τον Ὁρθρο της Αναστάσεως.
11. **Μὴ τῆς φθορᾶς**, ειρμός της 9^{ης} ωδῆς (ἀντὶ του "Ἀξιὸν ἐστι") της Πεντηκοστῆς (ἡχος βαρύς ἀπὸ Ζω)

I. Hymns of the Passion and the Resurrection

1. **The Lord is God ... let us keep the feast together - Why do ye rage, ye heathens?**, selections from the Kanon (ode nine) and **Come forth, ye nations**, stichero idiomelo at Lauds of the Palm Sunday Matins (mode IV "legetos")
2. **Alleluia - Behold the Bridegroom**, dismissal hymn of the Service of the Bridegroom (mode IV plagal "triphonos")
3. **Shuddered the body of the benevolent children - With purified souls** (mode II), hirmoi of the Kanons of the Matins of Holy Monday and Holy Wednesday respectively, and **I see Thy bridal chamber**, exaposteilarion of the Service of the Bridegroom (mode III)
4. **Everything that hath breath - The Lord, as He camest**, stichero idiomelo at Lauds of Holy Monday Matins (mode I)
5. **Let my prayer be directed** from the Divine Liturgy of the Presanctified (mode II plagal)
6. **Glory be to the father - They stripped Me of my garments - Both now - I gave my back t o scourging**, doxastikon at Lauds of the Holy Passion Service (mode II plagal).
7. **Thy tomb, o Savior**, resurrectional kathisma of the Lamentation on the Tomb ("Epitaphios") (mode I chromatic)
8. The Praises ("Egcomia") of Epitaphios: **Thou who art the life - It is meet to magnify Thee** ("Axion esti") (mode I plagal) - **All generations - Myrrh-bearing women came** (mode III) and **When Thou didst descent unto death**, resurrectional dismissal hymn (mode II)
9. **Lord, I have cried unto Thee - Let my prayer be directed** from the Divine Liturgy of the Presanctified (mode I plagal)
10. **Come, receive ye light** (mode I plagal) - **Thy Resurrection, Christ** (mode II) - **Gospel of the Resurrection** (Mark 16: 1 - 8) - **Christ is arisen** ("Christos Anesti") (mode I plagal) - **The day of Resurrection - Let us purify our senses** (mode I) from the Matins of the Resurrection
11. **Without the experience of corruption**, hirmos (ode nine, instead of "Axion Esti") of the Kanon of the Pentecost (mode Varys)

II. Ὕμνοι των ακολουθιῶν της ἡμέρας και των εορτῶν “του ενιαυτοῦ”

12. Ὑπεραγία Θεοτόκε - Πολλοῖς συνεχόμενος πειρασμοῖς - Τὴν ὑψηλοτέραν - Ἀ-
λαλα τὰ χεῖλη τῶν ἀσεβῶν (ἡχος πλ. δ' τρίφωνος) - Ἀπόστολοι ἐκ περάτων (ἡχος
γ'), τροπάρια του Μικροῦ και του Μεγάλου Παρακλητικοῦ Κανόνα
13. Ὁ καθαρῶτατος ναὸς τοῦ Σωτῆρος, κοντάκιο των Εισοδιῶν (ἡχος δ' χρωματικός)
14. Ἀγαπήσῃ σε - Ἀξιόν ἐστί, της “αρχιερατικῆς” Θ. Λειτουργίας (ἡχος β')
15. Τὸν Δεσπότην καὶ ἀρχιερέα, “ψαλλόμενον εἰς τὸν ἀσπασμὸν τῶν ἁγίων
εἰκόνων ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως”, ἀπὸ την Ακολουθία του Ὁρθρου (ἡχος βαρὺς ἀπὸ
Ζω)
16. Μακάριος ἀνὴρ, ἀπὸ τον Εσπερινό του Σαββάτου και σε Μνήμες Ἀγίων (ἡχος πλ. δ')
17. Ἀνοίξω τὸ στόμα μου, ειρμός της α' ᾠδῆς του Κανόνος του Ακαθίστου (ἡχος δ'
“λέγετος”)
18. Τὴν ὡραιότητα τῆς παρθενίας σου, Θεοτοκίο του Ακαθίστου (ἡχος γ')
19. Δόξα σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς, τροπάρια ἀπὸ την ἀργὴ δοξολογία της Ακολουθίας
του Ὁρθρου (ἡχος Βαρὺς ἀπὸ Ζω τετράφωνος)
20. Γένους βροτείου, καταβασία της δ' ᾠδῆς του κανόνος του Ὁρθρου των
Χριστουγέννων (ἡχος α')
21. Πᾶσα πνοὴ - Εὐφραίνεσθε, δίκαιοι, στιχηρὸ ἰδιόμελο των αἰνῶν ἀπὸ τον Ὁρθρο
των Χριστουγέννων (ἡχος δ' “λέγετος”)

Ψάλλουν ο Μητροπολίτης Σάμου Ειρηναῖος Παπαμιχαήλ (1, 2, 3, 4, 8, 10, 12, 14, 15, 17, 18, 19), ο Σίμων Καράς και η Χορωδία του Συλλόγου πρὸς Διάδοσιν της Εθνικῆς Μουσικῆς (5, 6, 9, 11, 16, 20), ο Δημήτρης Παπαποστόλης (7, 13) και ο Δημήτρης Καρώνης (21)

II. Hymns of the daily Services and of the feasts of the year

12. Most holy Mother of God - By many temptations am I distressed - Higher than the hea-
vens - Speechless be the lips of the impious (mode IV plagal “triphonos”) - O ye Apostles
from afar (mode III), troparia from the Small and the Great Supplicatory Kanon.
13. The most pure shrine of the Savior (mode IV chromatic) Kontakion of the Presentation of
Virgin Mary.
14. I will love thee - “Axion Esti” from the “pontifical” Divine Liturgy (mode II)
15. Our Master and Bishop, “chanted during the veneration of the holy icons by the bishop”
from the Service of the Matins (mode Varys)
16. Blessed is the man from the Vespers of Saturday and in feasts of Saints (mode IV plagal)
17. I shall open my mouth, hirmos (ode one) from the Kanon of Akathistos Hymn (mode IV
“legetos”)
18. Awed by the beauty of Thy virginity, Theotokion of Akathistos (mode III)
19. Glory to thee who hast shown forth the light, selections from the slow Doxology of the
Service of the Matins (mode Varys)
20. The renewal of mankind, katavasia (ode four) of the Kanon of the Matins of Christmas
(mode I)
21. Everything that hath breath - Make glad, o ye righteous, stichero idiomelo at Lauds of the
Matins of Christmas (mode IV “legetos”)

Chanted by the Bishop of Samos Irineos Papamichail (1, 2, 3, 4, 8, 10, 12, 14, 15, 17, 18, 19),
Simon Karas and the Choir of the Society for Dissemination of National Music (5, 6, 9, 11, 16,
20), Dimitris Papapostolis (7, 13) and Dimitris Karonis (21)

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ Ι

Μάρκος Φ. Δραγούμης

Στο δίσκο αυτό περιλαμβάνεται το μεγαλύτερο μέρος της βυζαντινής μουσικής που ηχογραφήθηκε το 1930 σε δίσκους 78 στροφών από την Μέλπω Μερλιέ και τους συνεργάτες της για τον τότε “Σύλλογο Δημοτικών Τραγουδιών” (το από το 1935 Μουσικό Λαογραφικό Αρχείο). Οι φωνές που ακούγονται εδώ είναι του Μητροπολίτη Σάμου Ειρηναίου Παπαμιχαήλ (1878 - 1963), του Σίμωνα Καρά (1903 - 1999) με τη νεοσύστατη τότε χορωδία του, και δυο ψαλτών από τα Μέγαρά, του Δημήτρη Παπαποστόλη (1869 - 1933) και του Δημήτρη Καρώνη (1891 - 1955).

Στη μικρή αυτή συλλογή αντιπροσωπεύονται, εκτός από τους οκτώ ήχους, και τα τρία είδη του βυζαντινού μέλους: το ειρμολογικό, το στιχηραρικό και το παπαδικό. Και οι τέσσερις ψάλτες επιλέγησαν για την καλλιφωνία τους και προ παντός για το σεβασμό που είχαν για την προφορική παράδοση. Όπως παρατηρεί η Μερλιέ, “καλή ή κακή, η παράδοση αυτή κυριαρχεί και σήμερα, κοντά στην τυπωμένη μουσική της εκκλησίας, και πρέπει να μελετηθεί.”

Η ίδια θεωρούσε ότι οι βυζαντινοί δίσκοι του Μουσικού Λαογραφικού Αρχείου θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για μαθήματα και διαλέξεις, αλλά ιδίως για την εξέταση των διαφορών που υπάρχουν “μεταξύ στα τυπωμένα μουσικά κείμενα και στην προφορική παράδοση”. Έτσι ήδη διαπιστώθηκε ότι ο τρόπος με τον οποίον ψάλλει ο Ειρηναίος τα τροπάρια των Βαίων (αρ. 1) δεν είναι λανθασμένος, αλλά εντάσσεται σ’ ένα παραδοσιακό σύστημα απόδοσης της κλίμακας του “λεγέτου” (κλάδου του δ’ ήχου) που επιχωριάζει στην Πόλη.

Το ενδιαφέρον αυτού του δίσκου είναι προφανές. Η φωνή του Ειρηναίου κυκλοφορεί στο ευρύτερο κοινό για πρώτη φορά, ενώ οι επόμενες ηχογραφήσεις που γνωρίζουμε από τον Σίμωνα Καρά με τη χορωδία του σε βυζαντινά μέλη πραγματοποιήθηκαν σαράντα χρόνια αργότερα μετά από τις εγγραφές που ακούγονται εδώ. Όσο για τους σεμνούς “ανώνυμους” ψάλτες από τα Μέγαρά, κάθε σχόλιο περιττεύει.

AS A PREFACE I

Markos F. Dragoumis

This album includes the majority of the recordings of Byzantine music, made in 1930 by Melpo Merlier and her collaborators, on 78 rpm records, for the “Society of Folk Songs” (or the Folk Music Archives, as it is now called). The voices heard here are those of the Bishop of Samos Irineos Papamichail (1878 - 1963), of Simon Karas (1903 - 1999) with his, then new established, choir, and of two chanters from Megara, Dimitris Papapostolis (1869 - 1933) and Dimitris Karonis (1891 - 1955).

In this small collection, not only the eight modes, but also the three “types” of Byzantine music are represented: the syllabic, the intermediate and the mesmatic one. All four chanters were chosen for their beautiful voices, but mainly for the respect they had for the oral tradition. As Merlier herself mentions, “good or bad, this tradition dominates till today, and it has to be studied, side by side with the printed music books of the Orthodox church”.

She also believed that the Byzantine records of the Folk Music Archive could be used for lessons and lectures, but mainly for the examination of the differences existing “between the printed scores and the oral tradition”. Thus, it is already confirmed, that the way Irineos chants the Palm Sunday hymns (no.1) is not wrong, but belongs to a traditional system of interpreting the “Legetos” (a branch of mode IV), which is very common in Constantinople.

No need to explain why this album is of interest. Irineos’ voice is presented to a broader public for the first time, while these recordings of Simon Karas (and his choir) are the very first, by forty years earlier of his well known ones. As for the humble, “anonymous” chanters from Megara, any comment is useless. The crystal clear waters of the fountains, are always found away from the “nasty waters of the mooring sites”, at the mountains where the wild goats are grazing, as poet Andreas Empeirikos puts it forth.